

چشم‌انداز کلی اقتصاد جهان و شاخصهای آن

ترجمه : هوشنگ الیاسیان

الف) اقتصاد جهان

طی سالهای ۱۹۹۴ و ۱۹۹۵ اقتصاد جهانی با بهبود یکنواخت و توسعه جهانی مداوم آن مشخص شده است. تولید جهانی در سال ۱۹۹۳ بیش از نرخ در نظر گرفته شده به میزان ۲/۵ درصد افزایش داشته و در سال ۱۹۹۴ به ۳/۶ درصد رسیده است. طرح ریزی تولید جهانی برای سال ۱۹۹۵ به میزان ۳/۷ درصد ثابت شده و برای سال ۱۹۹۶، ۴/۱ درصد بوده است.^۱ برای اولین بار از اواخر سالهای ۱۹۸۰ تاکنون می‌توان گفت که این نرخ رشد به سطح میانگین رشد اقتصاد جهانی بین سالهای ۱۹۷۰ و ۱۹۹۴ که به میزان ۳/۸ درصد می‌باشد، رسیده است.

---

۱. پیشبینی OECD برای سال ۱۹۹۵، ۳ درصد است و بخش اطلاعات اقتصادی (EIU) ۲/۷ درصد پیشبینی کرده است

جدول شماره ۱: نرخ رشد در کشورهای صنعتی

کشورها	۱۹۹۳	۱۹۹۴	۱۹۹۵
ایالات متحد	۳/۱	۴/۱	۲/۹
ژاپن	-۰/۲	۰/۵	۰/۵
آلمان	-۱/۲	۲/۹	۲/۶
فرانسه	-۱/۵	۲/۹	۲/۹
انگلستان	۲/۲	۳/۸	۲/۷
کانادا	۲/۲	۴/۶	۲/۲

مأخذ: صندوق بین‌المللی پول چشم‌انداز اقتصاد جهان، اکتبر ۱۹۹۵ (واشنگتن دی. سی ۱۹۹۵)

اقتصاد کشورهای صنعتی که در سال ۱۹۹۴ تا ۵۵ درصد بازده جهانی را تشکیل می‌داد، با نرخ پایین تورم و مساعی جدی جهت بالا بردن بودجه، مشخص شده است. به طور نسبی اقتصاد کشورهای در حال توسعه با نرخ رشدی که به طور متوسط در سال ۱۹۹۳ تا سطح ۸/۷ درصد در کشورهای در حال توسعه آسیا رسید، در نیل به این نتیجه مثبت سهم داشته باشد. رشد منفی (ژاپن ۰/۲ درصد، آلمان ۱/۲ درصد، فرانسه ۱/۵ درصد) و یا خیلی پایین (انگلستان و ایرلند شمالی: ۲/۲ درصد، کانادا ۲/۲ درصد) اوضاع اقتصادی کشورهای صنعتی را در سال ۱۹۹۳ نشان داده است. رشد تولید در سال ۱۹۹۴ مثبت (ژاپن ۰/۵ درصد، آلمان ۲/۹ درصد، فرانسه ۲/۹ درصد) یا در بعضی موارد به طور بارزی از سال قبل از آن بالاتر بوده است (انگلستان ۳/۸ درصد، کانادا ۴/۶ درصد).

در میان مشکلاتی که هنوز باید بر آنها فائق آمد وجود عدم اشتغال در سطح بالا بخصوص در مورد وضع اقتصادی اروپا در ۱۹۹۴، بیکاری در فرانسه تا سطح ۱۲/۴ درصد، در هلند ۲۲/۴ درصد، در فنلاند ۱۸/۴ درصد، در ایرلند ۱۴/۸ درصد و کسری بودجه زیاد در کشورهای صنعتی می‌باشد. کشورهای در حال توسعه همزمان با غیروابسته کردن خود و رسیدن به اقتصاد آزاد لازم

چشم‌انداز کلی اقتصاد جهان و ...

است نقش بازار را نیز در امور اقتصادی در نظر بگیرند.

توسعه تجارت جهانی برای رشد آینده نسبت به آنچه که در گذشته بوده دارای اهمیت بیشتری خواهد بود. تجارت جهانی طی ۳۵ سال گذشته با نرخ معادل ۱ تا ۲ برابر تولید رشد داشته است و انتظار می‌رود همچنان به این رشد ادامه دهد.

تجارت جهانی در سال ۱۹۹۴ به طور تقریب ۹ درصد^۱ رشد یافته و انتظار می‌رود در سال ۱۹۹۵ به میزان هشت درصد و در ۱۹۹۶، ۶ درصد رشد کند. بین کشورهای در حال توسعه عوامل اساسی این رشد عبارت بود از افزایش دادوستد و بهبود تجارت در کشورهای دارای اقتصاد در حال تحول. به علاوه صادرات اتحادیه اروپا به حوضه‌های اقتصادی در حال تکوین در شرق آسیا در نیمه اول سال ۱۹۹۴^۲ به میزان ۲۵ درصد افزایش یافت. در سر راه اقدامات فزاینده جهت منظم کردن الگوهای تجاری از طریق توافقات منطقه‌ای موارد ریسک و مخاطره قرار دارد که ممکن است الگوها و سازماندهی جدید تجارت جهانی را که با شکلهای چهارچوب منظم همراه است. منحرف سازد.

جدول شماره ۲: نرخ رشد در بخشهای مختلف جهان

کشورها	۱۹۹۳	۱۹۹۴	۱۹۹۵	۱۹۹۶
ایالات متحده	۳/۱	۴/۱	۲/۹	۲/۰
اتحادیه اروپا	-۰/۶	۲/۸	۲/۹	۲/۸
ژاپن	-۰/۲	۰/۵	۰/۵	۲/۲
آسیا	۸/۷	۸/۵	۸/۷	۷/۹
اقتصادهای در حال تحول	-۹/۱	-۹/۵	-۲/۱	۳/۴

مأخذ: صندوق بین‌المللی پول چشم‌انداز اقتصاد جهان، اکتبر ۱۹۹۵ (واشنگتن دی. سی ۱۹۹۵)

۱. ۵/۷ درصد در سال ۱۹۹۴، ۶ درصد در سال ۱۹۹۵ بر طبق گزارش (EIU)

۲. بخش اطلاعات اقتصادی چشم‌انداز جهانی ۱۹۹۴ (لندن EIU ۱۹۹۴) ص. ۱۱

۱- کشورهای صنعتی

کشورهای صنعتی طی سال ۱۹۹۵ توسعه اقتصادی مطمئن و یکنواختی از خود نشان داده‌اند، گرچه این توسعه در مقایسه با سال قبل از آن دارای سرعت آرامتری بوده است. در نیمه اول سال ۱۹۹۵، تولید صنعتی در کشورهای عمده صنعتی به طور گروهمی راکد ماند. به طور تقریب کلیه کشورهای صنعتی غربی به تلاش خود در مبارزه با کمبود بودجه شدید و سطوح فزاینده استقراضهای دولتی که در رشد بطنی سال ۱۹۹۵ مؤثر بوده، ادامه می‌دهند. کاهش نرخ بهره و کم‌شدن فشار تورم مشخصه بسیاری از کشورهای صنعتی بوده است. جای امیدواری است که این تغییرات موقتی باشند.

خصوصاً در ایالات متحد آمریکا، بازده اقتصادی به میزان ۳/۱ درصد در ۱۹۹۳ و ۴/۱ درصد در ۱۹۹۴ افزایش یافت و انتظار می‌رفت به سطح ۲/۹ درصد در ۱۹۹۵ برسد. طرح‌ریزیهای جاری، سطح رشد قابل مقایسه‌ای را به میزان سه درصد در سال ۱۹۹۶ پیشبینی می‌کند و اجرای برنامه‌های اقتصادی در سالهای آینده موفقیت در روشهای ابتکاری جهت کاهش کمبودها از اهمیت زیادی برخوردار است.

نرخ بهره دراز مدت در قاره اروپا (به غیر از انگلیس) در ۱۹۹۵ بالا بوده و می‌تواند یکی از دلایل ریشه‌ای برای کندی روند اقتصاد در آن سال باشد، در حالی که فعالیتهای اقتصادی در سال ۱۹۹۵ بهبود قابل توجهی از خود نشان داده است. پیشرفتهای اقتصادی در اروپا بر روی مساعی کاهش بیکاری‌یابی تأثیر بوده و یا تأثیر کمی داشته است.

پیشبینی شده است که حتی با بهبود کامل اقتصادی در اروپا، بیکاری در سطح حدود ۸ یا ۹ درصد ثابت بماند. لازم است برای ایجاد تغییر در وضعیت موجود قوانین و مقررات حاکم بر بازارهای کارگری اروپا که در جهت افزایش کارایی و توانمندی واقعی نیروی کار شکل گرفته است به یک تحول اساسی برسد.

اقتصاد کشور آلمان در تجدید توازن سیستم مالی خود موفق بوده در حالی که در زمینه بازار نیروی کار هنوز کار زیادی باید صورت گیرد. برعکس فرانسه هنوز با کسر بودجه قابل توجهی

چشم‌انداز کلی اقتصاد جهان و ...

روبه‌رو است. اقتصاد دو کشور ایتالیا و سوئد در زمینه رشد سریع صادرات، بهبود زیادی یافته ولی هنوز عدم توازن مالی قابل توجهی در آن کشورها وجود دارد. از سوی دیگر کشور فنلاند نمونه بارزی از یک اقتصاد سریع‌الترمیم می‌باشد که دارای تورم نسبتاً پایین و بهبود چشم‌انداز مالی است. اقتصاد کشور ژاپن در سال ۱۹۹۵ بحران شدیدی را پشت سر نهاد که منتج از یک سری ضربات مالی پی‌درپی بوده است. در نتیجه سیاست پولی در طول سال ملایم‌تر شد و بسیار ضروری است که تغییرات اساسی جهت تکمیل خط‌مشی مالی صورت گیرد.

۲- کشورهای در حال توسعه

کشورهای در حال توسعه در تقویت رشد اقتصادی طی سال ۱۹۹۴ قویاً مشارکت کرده‌اند، انتظار می‌رود رشد اقتصادی طی سالهای ۱۹۹۵ و ۱۹۹۶ با نرخ ۶ درصد ادامه یابد. کشورهای در حال توسعه با پیشرفت در جهت رسیدن به توازن مالی و اقتصاد پیشرفته و تحول ساختاری متمرکز در بازار مشخص شده‌اند.

کشور مکزیک در سال ۱۹۹۴ دچار ورشکستگی شدیدی شد که با مساعی دولت مکزیک و پشتیبانی بین‌المللی خنثی شد. عمده‌ترین فعالیت اقتصادی در بین کشورهای در حال توسعه در آسیا روی داد و چنانچه برای خنثی کردن تورم در این کشورها اقدامی صورت نگیرد. این اقدامات بی‌اثر خواهند شد. هجوم سرمایه به داخل آسیا، طی سال ۱۹۹۴ از روند یکنواختی برخوردار بوده است. در کشور چین تورم متعادل گردیده، در حالی که رشد GDP در سال ۱۹۹۴ تنها با کاهش کمی به میزان ۱۱/۵ درصد (از ۱۳/۷ درصد در سال ۱۹۹۳) ادامه یافت. هنوز اقدامات زیادی می‌توان جهت افزایش رشد و تعادل مانند محدود کردن بودجه پروژه‌های بزرگ زمینداری و سپس آزاد کردن سرمایه بیشتر برای بخشهای خصوصی که دارای تحرک بیشتری می‌باشند انجام داد. یکی از اقداماتی که باید صورت گیرد سرعت بخشیدن به آزادسازی تجارت است. اقتصاد کشور هند با سرعت معقولی در حال ترقی است: رشد GDP در سال ۱۹۹۳ به ۳/۷ درصد و در سال ۱۹۹۴ تا حد ۴/۹ درصد بالا رفت (و در نظر است در سال ۱۹۹۵ تا سطح ۵/۵ درصد نیز برسد). فشار

تورم کمتر شده در حالی که کمبودهای مالی هنوز قابل توجه است و می‌باید باز هم از میزان آن کاسته شود.

جدول شماره ۳: نرخ رشد کشورهای در حال توسعه آسیا و حوزه اقیانوس آرام

کشورها	۱۹۹۳	۱۹۹۴
چین	۱۳/۷	۱۱/۵
اندونزی	۶/۵	۷/۳
جمهوری کره	۵/۳	۸/۴
فیلیپین	۲/۱	۴/۳
تایوان، حوزه چین	۶/۱	۶/۵
تایلند	۸/۲	۸/۵
ویتنام	۸/۱	۸/۸
سنگاپور	۱۰/۱	۱۰/۱

مأخذ: صندوق بین‌المللی پول چشم‌انداز اقتصاد جهان، اکتبر ۱۹۹۵ (واشنگتن دی. سی ۱۹۹۵)

رشد اقتصادی در خاورمیانه به واسطه کاهش قیمت نفت و عدم توازن مزمن اقتصاد کلان ملایم بوده است. در این منطقه از طریق همکاری‌های بین منطقه‌ای می‌تواند طرح‌های میانمدت پی‌ریزی شود. تثبیت اقتصاد کلان و به علاوه انتخاب استراتژی‌های متمرکز بر بازار باعث رشد ملایمی در آفریقا شده است و رشد اقتصادی در سال ۱۹۹۴ به میزان ۲/۶ درصد در مقایسه با ۰/۸ درصد در سال قبل از آن افزایش یافت. معهذاً به منظور به دست آوردن استانداردهای زندگی بالاتر هنوز باید نرخ رشد به میزان قابل توجهی افزایش یابد.

دلیل ایفای نقش اقتصادی خوب کشورهای در حال توسعه، انجام اقدامات سنجیده و موفقیت در جهت اقدامات مثبت و کوشش به منظور آزادسازی بوده که توسط دولتهای مربوطه انجام شده

چشم‌انداز کلی اقتصاد جهان و ...

است. در نتیجه کشورهای در حال توسعه نسبت به سالهای قبل مشارکت بیشتری در اقتصاد جهان داشته‌اند.

۳- اقتصادهای در حال گذار

گوناگون‌ترین گروه کشورها برحسب فعالیت اقتصادی، اقتصادهای در حال گذار خوانده می‌شود. تغییرات GDP در بین این کشورها از سالی به سال دیگر در نوسان شدید بوده. در حالی که فعالیت اقتصادی تا اندازه‌ای بهبود یافته است در اینگونه کشورها طی سال ۱۹۹۳ اقتصاد به میزان ۱۰/۳ درصد دارای حالت انقباضی بوده ولی این حالت در ۱۹۹۴ تنها یک درصد بوده است. بزرگترین تغییر منفی در بلاروس روی داد که اقتصاد آن در سال ۱۹۹۳، به میزان ۱۰/۶ درصد در سال ۱۹۹۴ به میزان ۲۰/۲ درصد کاهش داشته است. وضعیت مشابهی در اوکراین اتفاق افتاد که طی سال ۱۹۹۳ فعالیت اقتصادی به میزان ۱۶/۸ درصد و طی سال ۱۹۹۴ به میزان ۲۳/۷ درصد کاهش داشته است.

با وجود گوناگونی موجود الگوهایی قابل رویت است که بر طبق آنها کشورهایی که با شدت بیشتر دچار تغییر و تحول در جهت رسیدن به بازارهای آزاد هستند، دارای موفقیت بهتری باشند مانند لهستان، جمهوری چک، مجارستان، بلونیا، آلبانی و ایالات بالتیک. رشد در این کشورها، از طریق بازگشت به سرمایه‌های گریزان بدست آمده است.

(ب) منطقه (جنوب شرقی آسیا)^۱

۱- روندهای کلی اقتصادی

در این فصل تنها کشورهای منتخب دارای پیشرفتهای چشمگیر در زمینه تولید کود یا مواد مصرفی مورد بحث قرار گرفته‌اند.

۱. توسعه جنوب شرقی آسیا بر اساس اطلاعات داده شده توسط EIU می‌باشد.

اقتصاد کشاورزی و توسعه - شماره ۱۷

جدول شماره ۴: سهم رشد GDP در کشورهای منتخب دارای اقتصاد در حال توسعه در قاره آسیا و حوزه اقیانوس آرام

کشورها	۱۹۹۲	۱۹۹۳	۱۹۹۴	۱۹۹۵	۱۹۹۶
مالزی					
GDP	۷/۸	۸/۳	۸/۵	۸/۵	۸/۰
کشاورزی	۴/۳	۳/۹	۰/۵	۲/۳	۳/۰
صنعت	۸/۹	۱۰/۰	۱۱/۴	۱۰/۸	۸/۵
خدمات	۸/۱	۸/۳	۸/۴	۸/۳	۹/۲
میانمار					
GDP	۹/۳	۶/۰	۶/۴	—	—
صنعت	۱۰/۹	۱۰/۷	۷/۸	—	—
خدمات	۷/۳	۵/۴	۵/۸	—	—
فیلیپین					
GDP	۰/۳	۲/۱	۴/۳	۵/۰	۵/۵
کشاورزی	۰/۴	۲/۱	۲/۴	۳/۰	۳/۰
صنعت	-۰/۶	۱/۶	۶/۱	۷/۰	۷/۰
خدمات	۱/۰	۲/۵	۳/۸	۴/۵	۵/۵
تایلند					
GDP	۷/۹	۸/۲	۸/۵	۸/۶	۸/۰
کشاورزی	۴/۲	-۱/۷	۲/۹	۲/۹	۲/۸
صنعت	۱۰/۰	۱۰/۸	۱۲/۰	۱۲/۳	۱۱/۰
خدمات	۷/۳	۸/۷	۷/۰	۶/۸	۶/۵
ویتنام					
GDP	۸/۶	۸/۱	۸/۸	۸/۵	۹/۰
کشاورزی	۷/۲	۳/۸	۳/۹	۳/۵	۳/۵
صنعت	۱۳/۵	۱۲/۸	۱۳/۶	۱۲/۲	۱۲/۸
خدمات	۷/۰	۹/۲	۱۰/۰	۱۰/۳	۱۰/۹

کشورها	۱۹۹۲	۱۹۹۳	۱۹۹۴	۱۹۹۵	۱۹۹۶
شرق آسیا					
چین					
GDP	۱۳/۲	۱۳/۴	۱۱/۸	۹/۸	۸/۹
کشاورزی	۴/۱	۴/۰	۳/۵	۴/۰	۴/۵
صنعت	۲۰/۸	۲۰/۴	۱۶/۳	۱۲	۱۰
خدمات	۹/۳	۹/۳	۱۰/۰	۱۰/۰	۱۰/۰
جمهوری کره					
GDP	۵/۱	۶/۳	۵/۸	۷/۳	۶/۸
کشاورزی	۶/۰	-۲/۴	۳/۹	۴/۰	۳/۰
صنعت	۴/۸	۴/۹	۱۰	۷/۵	۶/۷
خدمات	۵/۱	۶/۹	۸/۰	۷/۶	۷/۳
جنوب شرقی آسیا					
اندونزی					
GDP	۶/۵	۶/۵	۷/۴	۷/۱	۷/۱
کشاورزی	۶/۶	۱/۴	۱/۶	۴/۳	۴/۳
صنعت	۵/۶	۷/۳	۱۰/۷	۷/۲	۷/۰
خدمات	۷/۳	۸/۰	۶/۵	۸/۱	۸/۳
Lao PDR					
GDP	۷/۰	۵/۹	۸/۰	—	—
کشاورزی	۸/۳	۲/۷	۷/۶	—	—
صنعت	۷/۵	۱۰/۳	۸/۷	—	—
خدمات	۳/۹	۷/۷	۷/۵	—	—
جنوب آسیا					
بنگلادش					
GDP	۴/۲	۴/۵	۴/۶	۵/۰	۵/۳
کشاورزی	۲/۲	۱/۸	۱/۸	۲/۶	۲/۵
صنعت	۷/۱	۸/۰	۸/۵	۸/۲	۹/۵
خدمات	۴/۸	۵/۳	۵/۳	۵/۶	۵/۵

اقتصاد کشاورزی و توسعه - شماره ۱۷

ادامه جدول شماره ۴

کشورها	۱۹۹۲	۱۹۹۳	۱۹۹۴	۱۹۹۵	۱۹۹۶
بوتان					
GDP	۳/۷	۵/۲	۵/۱	—	—
کشاورزی	۱/۸	۵/۵	۴/۰	—	—
صنعت	۱۱/۳	۵/۵	۵/۵	—	—
خدمات	۰/۹	۴/۶	۶/۱	—	—
هند					
GDP	۴/۳	۴/۳	۵/۳	۶/۱	۶/۵
کشاورزی	۵/۱	۲/۹	۲/۴	۳/۰	۳/۰
صنعت	۲/۹	۳/۵	۷/۶	۸/۵	۹/۰
خدمات	۴/۸	۵/۹	۵/۷	۶/۵	۷/۰
مالدیو					
GDP	۶/۳	۶/۲	۵/۵	—	—
کشاورزی	-۱/۵	-۰/۴	—	—	—
صنعت	۹/۰	۸/۴	—	—	—
خدمات	۸/۶	۷/۹	—	—	—
نیپال					
GDP	۴/۶	۲/۹	۷/۰	۲/۶	۵/۰
کشاورزی	-۱/۱	-۱/۴	۷/۷	-۱/۰	۲/۶
صنعت	۱۶/۸	۴/۸	۶/۵	۷/۵	۱۲/۲
خدمات	۶/۵	۷/۳	۶/۵	۴/۳	۳/۹
پاکستان					
GDP	۷/۷	۲/۳	۴/۰	۴/۶	۶/۰
کشاورزی	۹/۵	-۵/۳	۲/۶	۲/۸	۴/۳
صنعت	۷/۷	۵/۶	۵/۴	۵/۷	۷/۰
خدمات	۶/۸	۴/۶	۳/۸	۴/۸	۶/۳
سری لانکا					
GDP	۴/۳	۶/۹	۵/۷	۶/۰	۷/۰
کشاورزی	-۱/۶	۴/۹	۳/۴	۲/۶	۴/۴
صنعت	۷/۱	۹/۸	۶/۵	۸/۷	۹/۲
خدمات	۵/۳	۶/۲	۶/۱	۵/۸	۶/۶

مأخذ: بانک توسعه آسیا، چشم انداز توسعه آسیا سال ۱۹۹۵ و ۱۹۹۶ (نشریه دانشگاه، آکسفورد برای بانک

توسعه جهانی سال ۱۹۹۵)

چشم‌انداز کلی اقتصاد جهان و ...

در کشور بنگلادش بحران سیاسی طی سالهای ۱۹۹۴ و ۱۹۹۵ همچنان ادامه یافت. هرچند رشد GDP در سال ۱۹۹۴، ۴/۶ درصد به ثبت رسیده که نسبت به سال ۱۹۹۳ افزایش کمی داشته است. رشد واقعی GDP در زراعت به میزان ۲ درصد (انتظار می‌رود تا به میزان ۲/۵ درصد در سالهای ۱۹۹۵/۹۶ افزایش یابد) و در صنعت ۹ درصد افزایش یافت (انتظار می‌رود طی سالهای ۱۹۹۵/۹۶ در همین سطح باقی بماند).

سود صادرات، ۱۴ درصد بالاتر از سطح قبلی آن بود و به ۲۹ میلیارد دلار آمریکایی رسید که بیشتر آن مربوط به غذاهای منجمد و ماهی بود. سرمایه قابل توجهی توسط اتباع بنگلادش که در ماوراء بهار بسر می‌برند همواره وارد کشور می‌شود.

جدول شماره ۵: شاخصهای اقتصادی

۱۹۹۴	۱۹۹۳	شاخصها
۱۰۴۱/۵	۹۶۸/۸	
۴/۶	۴/۵	رشد حقیقی GDP
۱۲۴/۴	۱۲۱/۹	جمعیت (میلیون نفر)
۱۹/۰۵	۱۸/۵۰	محصولات برنج (میلیون تن)
۰/۸	۰/۹	تولید کتف (میلیون تن)

مأخذ: بخش اطلاعات اقتصادی. چشم‌انداز جهانی سال ۱۹۹۵ (لندن

، EIU، ۱۹۹۵)

مشخصه اقتصاد کشور چین همچنان رشد شدید در سال ۱۹۹۴ (۱۱/۴ درصد) می‌باشد در حالی که مقداری کندتر از سال قبل از آن (۱۳/۴ درصد در سال ۱۹۹۳) بوده است. این رشد در حالی بوقوع پیوست که کشور چین در حال تغییر رهبری بود در اثنای این سرعت شدید، رشد تورم تا مرز بی‌سابقه ۲۲ درصد افزایش یافت که تا حدی در اثر ازدیاد فراوان قیمت مواد غذایی و افزایش شدید دستمزدهای روستایی بوجود آمده بود.

جدول شماره ۶: چین، شاخصهای اقتصادی

۱۹۹۴	۱۹۹۳	شاخصها
۳۸۵۸/۱	۳۱۳۸/۰	GNP به قیمت بازار
۱۱/۴	۱۳/۴	رشد حقیقی GNP به درصد
۲۰۰۳	۱۱۸۵	جمعیت (میلیون نفر)
۲۲/۰	۱۳/۰	تورم قیمت مصرفکننده به درصد

مأخذ: بخش اطلاعات اقتصادی. چشم انداز جهانی سال ۱۹۹۵ (لندن

(۱۹۹۵، EIU)

برنامه ریزیهای آینده، نرخ رشد واقعیتری را به میزان ۹/۴ درصد برای سال ۱۹۹۵ در نظر گرفته است. با توجه به رشد صنعتی کاهش یافته تا سطح ۱۲ درصد (قبلاً در سطح ۱۶ درصد بوده است). دلیل آن کمبود اعتبار و کاهش تولید کشاورزی تا ۳/۵ درصد (از سطح ۴/۲ درصد) می باشد.

کشور هند در حالی که در مقایسه با کشور چین ترقی شدید نداشته است از رشد قابل توجهی به میزان ۴/۸ درصد در سال ۱۹۹۴ با تورمی در سطح سالهای قبل از آن (۹/۵ درصد) برخوردار بوده است. جمعیت به رشد خود ادامه داد و از ۸۹۲ میلیون نفر به ۹۱۰ میلیون نفر رسید و میزان تجارت چه در صادرات (۲۶/۱ میلیارد دلار آمریکا در سال ۱۹۹۴ در برابر ۲۳ میلیارد دلار آمریکا در سال ۱۹۹۳) و چه در واردات (۲۸/۴ میلیارد دلار آمریکا در سال ۱۹۹۴ در برابر ۲۴/۲ میلیارد دلار در سال ۱۹۹۳) افزایش داشته است. رشد GDP در کشاورزی فقط ۳ درصد بوده در حالی که رشد صنعتی در سالهای ۱۹۹۵/۹۴ به ۶ درصد رسیده است. انتظار می رود رشد صنعتی به ۷ درصد برسد در حالی که رشد کشاورزی همچنان مانند سابق باقی خواهد ماند. زمینه برای رشد بیشتر در سال ۱۹۹۵ مساعد است.

جدول شماره ۷: هند، شاخصهای اقتصادی

شاخصها	۱۹۹۳	۱۹۹۴
GDP به قیمت بازار	۷۴۹۳	۸۵۷۴
رشد حقیقی GDP به درصد	۴/۰	۴/۸
جمعیت (میلیون نفر)	۸۹۲	۹۱۰
واردات به سیف (میلیارد دلار)	۲۴/۲	۲۸/۴
صادرات به فوب (میلیارد دلار)	۲۳/۰	۲۶/۱

مأخذ: بخش اطلاعات اقتصادی. چشم‌انداز جهانی سال ۱۹۹۵ (لندن

، EIU، ۱۹۹۵)

انتظار نمی‌رود هیچگونه عملیات آزادسازی اساسی در زمینه مالکیت‌های عمده زمینداری صورت گیرد، لیکن اقداماتی در زمینه آزادسازی ارتباطات برون‌مرزی، نیروی برق و عملیات زیربنایی در نظر گرفته شده است.

اطلاعات اقتصاد کلان وجود دارد، بودجه دولتی تحت فشار است و تورم تا حد اعداد یک رقمی کاهش یافته است. ذخیره مواد غذایی در آغاز سال از فشار موجود بر روی کمبود کالا کاسته است. در کل کشور هند کماکان از حیث اقتصادی بسیار به خود متکی است.

اقتصاد کشور اندونزی به رشد بسیار مساعد خود به میزان ۶/۵ درصد در سال ۱۹۹۴ ادامه داد. این نرخ رشد از اواخر سالهای ۱۹۸۰ همچنان ادامه داشته است. تورم قیمت مصرف‌کننده به میزان ۸/۹ درصد بود که فقط کمی پایینتر از سال قبل از آن بوده است رشد موجود علی‌رغم پایین بودن درآمد از طریق صدور کالاهای نفت و گاز فراهم شده است. جمعیت به رشد خود ادامه داد و به سطح ۱۹۳/۱ میلیون نفر در سال ۱۹۹۴ رسید وضعیت سیاسی کشور اندونزی با در نظر گرفتن اختلافاتی که در دستگاه حکومت بروز می‌کند تقریباً نامشخص بوده و ممکن است تا ایجاد بحثهای جدی در مورد سیاست آینده کشور ادامه یابد. دو گروه اصلی مورد بحث در کشور اندونزی عبارتند

از گروه به اصطلاح «تکنوکراتها» که دارای عقاید لیبرال می‌باشند و گروه دیگر «تکنولوژیستها» که هواداران وزیر کشور اندونزی بوده که معتقد به کاهش واردات و حمایت کامل از صنایع داخلی می‌باشند.

انتظار می‌رود سرمایه‌گذاری خارجی همچنان به رشد خود ادامه دهد و همچنین رشد GDP به ۶/۸۵ درصد در سال ۱۹۹۵ برسد که بخش اصلی این رشد را مواد ساخته شده کارخانه‌ای جهت صادرات تشکیل می‌دهد. بخصوص انتظار می‌رود رشد GDP در سال ۱۹۹۵ در صنعت ۱۱/۵ درصد و در تولید کشاورزی ۲/۳ درصد و در خدمات ۷ درصد و در معدن ۲/۵ درصد بدون تغییر باقی بماند. علی‌رغم افزایش صادرات متعاقباً واردات نیز افزایش خواهد داشت که در نتیجه توازن پرداختها در کشور اندونزی اندکی بهبود خواهد داشت.

جدول شماره ۸: اندونزی، شاخصهای اقتصادی

۱۹۹۴	۱۹۹۳	شاخصها
۳۴۱/۸	۲۹۸/۰	GDP به قیمت بازار
۶/۵	۶/۵	رشد حقیقی GDP به درصد
۱۹۳/۱	۱۸۹/۷	جمعیت (میلیون نفر)
۳۹/۹	۳۶/۶	واردات به سیف (میلیارد دلار)
۳۱/۸	۲۸/۴	صادرات به فوب (میلیارد دلار)

مأخذ: بخش اطلاعات اقتصادی، چشم‌انداز جهانی سال ۱۹۹۵ (لندن)

(۱۹۹۵، BIU)

در کشور فیلیپین اقدامات پرزیدنت راموس در جهت آزادسازی و عدم کنترل دولت نتایج پرغری داشته و به اقتصاد در جهت بهبودی سرعت بخشیده است اگرچه در سال ۱۹۹۲ رشد اقتصادی در حد بسیار پایین ۰/۱ درصد و یا حتی منفی در سال ۱۹۹۱ بوده است این کشور در

چشم‌انداز کلی اقتصاد جهان و ...

سال ۱۹۹۳ از رشدی معادل ۲/۰۸ درصد و در ۱۹۹۴، ۳/۸ درصد برخوردار بوده است. پیشبینی رشد برای ۱۹۹۵ معادل ۴/۵ درصد می‌باشد. یکی از عوامل مؤثر در این رشد در سال ۱۹۹۴ به عنوان اولین سال تأمین کابل برق در منطقه مانیلامتروبولتین بود.

جدول شماره ۹: فلیپین، شاخصهای اقتصادی

شاخصها	۱۹۹۳	۱۹۹۴
GDP به قیمت بازار	۱ ۴۵۷/۶	۱ ۶۶۶/۳
رشد حقیقی GDP به درصد	۲/۰	۳/۸
جمعیت (میلیون نفر)	۶۵/۶۷	۶۷/۱۸
واردات به فوب (میلیارد دلار)	۱۷ ۵۹۷	۲۱ ۲۷۰
صادرات به فوب (میلیارد دلار)	۱۱ ۳۷۵	۱۳ ۴۴۹

مأخذ: بخش اطلاعات اقتصادی. چشم‌انداز جهانی سال ۱۹۹۵ (لندن

EIU، ۱۹۹۵)

بهبود اقتصاد فلیپین را می‌توان به طور عمده مدیون اقدامات پرزیدنت فیدل راموس دانست زیرا روش اقتصادی قابل پیشبینی وی در جهت تحول و آزادسازی، فضای مساعدی را جهت سرمایه‌گذاری فراهم کرد. و به درخواستهای عمومی قوت بخشیده است. به نظر می‌رسد رشد اقتصادی در کشور تایلند ثابت مانده و علی‌رغم تحولات سیاسی و ادامه آشوب در زمینه ائتلاف طبقاتی در طول سال ۱۹۹۵ که به تجدید انتخابات و شکل‌گیری یک دولت جدید در همان سال انجامید به افزایش خود در حد ۸ درصد (۸/۴ درصد در سال ۱۹۹۴) ادامه دهد. رشد زیاد سال ۱۹۹۴ قسمتی مربوط به تقاضای داخلی و قسمتی مربوط به صادرات همراه با صنعت توریسم بوده است که جهش عمده‌ای داشته است و همچنین افزایش تقاضا برای کالای ساخته شده تایلند نیز نقش مؤثری داشته است، تورم کمی اضافه شده و به ۵/۱ درصد نسبت به حد ۳/۳ درصد در سال ۱۹۹۳ رسید.

جدول شماره ۱۰: تایلد، شاخصهای اقتصادی

۱۹۹۴	۱۹۹۳	شاخصها
۳۵۵۹/۰	۳۱۲۳/۵	GDP به قیمت بازار
۸/۴	۷/۸	رشد حقیقی GDP به درصد
۵۹/۴	۵۸/۶	جمعیت (میلیون نفر)
۴۶/۳	۴۰/۷	واردات به فوب (میلیون دلار)
۴۴/۰	۳۷/۰	صادرات به فوب (میلیون دلار)

مأخذ: بخش اطلاعات اقتصادی، چشم انداز جهانی سال ۱۹۹۵ (لندن

، EIU، ۱۹۹۵)

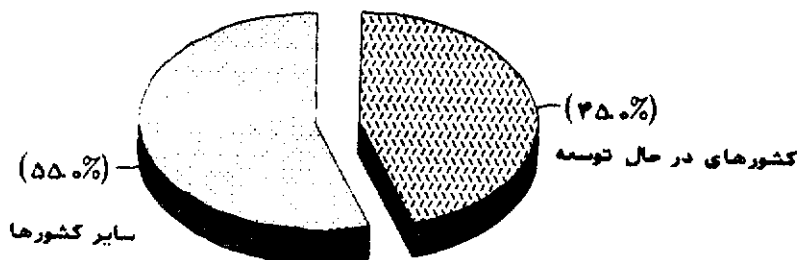
با ادامه رشد بسیار سریع، مخاطراتی در زمینه اقتصاد بیش از حد متحول و توسعه منابع انسانی بروز می‌کند که سرعت آن با توسعه کلی اقتصاد یکسان نیست. انتظار می‌رود رشد GDP کمی آرامتر شود و به ۸/۲۵ درصد در سال ۱۹۹۵ برسد.

۲- وضعیت کشاورزی و مواد غذایی^۱

در حالی که در سال ۱۹۹۴ کشورهای در حال توسعه آسیا ۴۵/۲ درصد کل غلات را در جهان تولید کرده‌اند، کل جمعیت این کشورها در همان سال ۳/۱۶ میلیارد نفر بوده است. یعنی کشورهای در حال توسعه آسیا ۵۷ درصد کل جمعیت جهان را تشکیل می‌داده‌اند. جمعیت روستایی در آسیا در کل ۲/۱۸ میلیارد نفر و جمعیت شهرنشین ۰/۹۸ میلیارد نفر بوده است.

۱. بانک توسعه آسیا، چشم انداز توسعه آسیا در سال ۱۹۹۵ و ۱۹۹۴ (نشریه دانشگاه آکسفورد برای بانک توسعه آسیا، سال ۱۹۹۵)

بالاترین درصد سهم بخش کشاورزی در نظام کلی اقتصادی منطقه مربوط به کشور میانمار است که سهم کشاورزی در این کشور طی سال ۱۹۹۴، ۶۲/۶ درصد بوده است بعد از آن کشور نپال با ۴۲/۵ درصد، مغولستان با ۳۳/۵ درصد و بنگلادش با ۳۰/۴ درصد درجات بعدی را داشته‌اند. (پایینترین سهم با ۰/۲ درصد مربوط به کشور سنگاپور است). به همین ترتیب بالاترین سهم صنعت مربوط به تایوان همجوار کشور چین با ۲۹ درصد و سنگاپور با ۲۷ درصد می‌باشد.

جدول شماره ۱۱: تولید کشاورزی در منطقه

کشور	سهم GDP
میانمار	۶۲/۹
نپال	۴۲/۵
مغولستان	۳۳/۵
بنگلادش	۳۰/۴
سنگاپور	۰/۲

مأخذ: بانک توسعه آسیا، چشم‌انداز توسعه آسیا طی سال ۱۹۹۵ و

۱۹۹۶ (نشریه دانشگاه اکسفورد برای بانک توسعه آسیا سال ۱۹۹۵)

کشور چین از حیث تولید غلات بالاترین تولیدکننده بوده است تولید غلات در این کشور در سال ۱۹۹۴، ۳۹۴/۰۲۰/۰۰۰ تن بوده است. پس از آن کشور هند با ۲۱۱/۵۲۲/۰۰۰ تن و بنگلادش با ۲۸/۷۳۴/۰۰۰ تن تولیدکننده‌های بعدی بوده‌اند. بالاترین تولیدکننده شلتوک کشور چین با ۱۷۳/۶۰۰/۰۰۰ تن، کشور هند با ۱۱۷/۶۰۰/۰۰۰ تن، کشور اندونزی با ۴۶/۸۶۲/۰۰۰ تن، کشور بنگلادش با ۲۷/۵۳۷/۰۰۰ تن و کشور ویتنام با ۲۲/۵۰۰/۰۰۰ تن بوده‌اند. تولید ذرت در کشور چین در کل ۱۰۴/۰۰۰/۰۰۰ تن بوده که با تولید ۱۰/۵۰۰/۰۰۰ تن در مرتبه بعدی قرار دارد.

جدول شماره ۱۲: بالاترین تولید محصول در منطقه در مجموع و برای محصولات اساسی

کشور	شلتوک	ذرت	غلات
چین	۱۷۳/۶۰۰	۱۰۴/۰۰۰	۳۹۴/۰۲۰
هند	۱۱۷/۶۰۰	۱۰/۵۰۰	۲۱۱/۵۲۲
بنگلادش	۲۷/۵۳۷	—	۲۸/۷۳۴
اندونزی	۴۶/۸۶۲	—	—

مأخذ: بخش اطلاعات اقتصادی. چشم‌انداز جهانی سال ۱۹۹۵ (لندن، EIU، ۱۹۹۵)

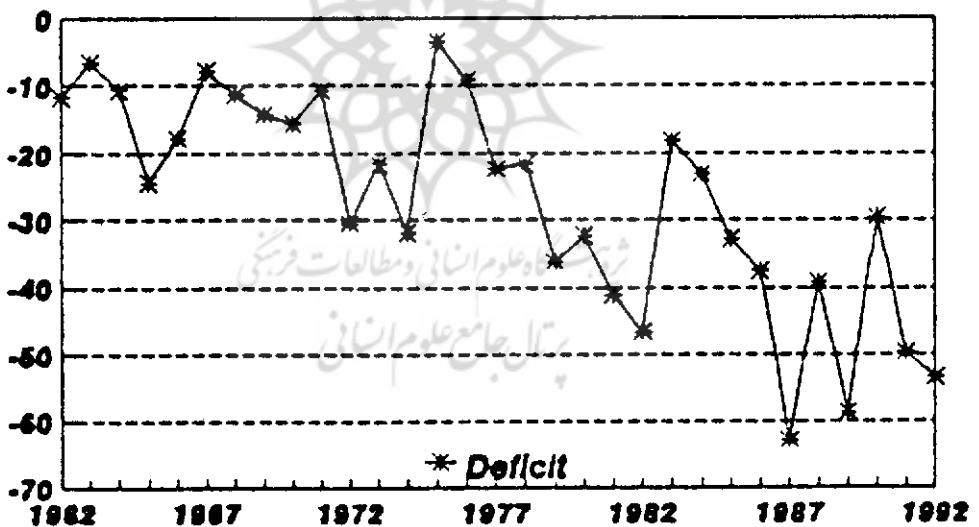
بهای عمده فروشی کالای منتخب به شرح زیر تغییر یافت: شاخص بهای گندم (۱۰۰-۱۹۹۰) در ۱۹۹۴ به ۱۰۷/۴ رسید در حالی که در سال قبل از آن ۱۰۴/۴ بود، بیشترین ترقی مربوط به قیمت برنج می‌باشد که از ۹۴/۰ به ۱۲۴/۴ رسید، قیمت ذرت از ۹۳/۴ به ۹۸/۴ رسید. این ارقام نشان دهنده عدم توازن بین سهم آسیا از کل تولید غلات در جهان در مقایسه با سهم آن از کل جمعیت جهان می‌باشد.

ترازنامه مواد غذایی برای کشورهای در حال توسعه آسیا نشان می‌دهد که تفاوت بین تقاضا و تولید، طی دهه‌های اخیر منفی بوده است (به نمودار ۲ مراجعه شود) و آسیا را به صورت یک

چشم‌انداز کلی اقتصاد جهان و ...

واردکننده کامل غلات در آورده است. کشورهای در حال توسعه آسیا طی سال ۱۹۹۳، ۵۱ درصد کل غلات تولیدشده در جهان را به مصرف رسانیدند. معینا چنانچه سهم این کشورها را از جمعیت کل جهان در نظر بگیریم، این ارقام نشان می‌دهد. مردم کشورهای در حال توسعه آسیا به طور سرانه مقدار کمتری [از افراد سایر کشورهای جهان] غلات به مصرف می‌رسانند. کشورهای در حال توسعه آسیا به طور سالانه حدود ۴۰ میلیون تن غله وارد می‌کنند (که سهم اصلی واردات مربوط به گندم می‌باشد) یکی از دلایل اصلی کمبود مواد غذایی در کشورهای در حال توسعه آسیا این است که زمین قابل کشت در این منطقه تنها ۲۶/۵ درصد کل اراضی قابل کشت جهان را دربرمی‌گیرد.

نمودار شماره ۲: توازن مواد غذایی برای کشورهای در حال توسعه آسیا ۱۹۶۲-۱۹۹۲

تجزیه و تحلیل مصرف غلات از طریق محصولات اساسی نشان می‌دهد که در سال ۱۹۹۴، کشورهای در حال توسعه آسیا ۸۸/۱ درصد کل برنج جهان را تولید کرده‌اند (۴۷۱/۱۰۱ میلیون تن) در این زمینه بیش از نیاز مصرفی تولید داشته‌اند. علی‌رغم کاهش دائمی قیمت در بازارهای جهانی برنج که تنها کمی بهبود یافته است کشورهای در حال توسعه آسیا در آن سال بیش از ۱۰ میلیون تن برنج به ارزش ۲/۳ بیلیون دلار آمریکا صادر کرده‌اند.

سهم کشورهای در حال توسعه آسیا از کل تولید گندم تنها ۴۱ درصد می‌باشد. لیکن با مصرف گندم به میزان ۵۴ درصد مصرف کل جهان، کشورهای در حال توسعه آسیا بزرگترین واردکننده گندم در جهان می‌باشند. میزان خالص واردات سالانه گندم به کشورهای در حال توسعه آسیا با وجود نشان دادن کاهش از سال ۱۹۸۹ تاکنون هنوز بالای ۳۰ میلیون تن می‌باشد (۳۱/۵ میلیون تن در سال ۱۹۹۳).

چند مثال

بیشترین کمبود در طول زمان در کشور چین، بزرگترین مصرف‌کننده غلات در جهان دیده شده است. میانگین کمبود سالانه در این کشور طی سالهای ۱۹۸۳ - ۱۹۹۲، ۱۴ میلیون تن غلات بود که توازن هر ساله آن نوسانات شدیدی را نشان می‌دهد. در سالهای ۱۹۹۲ و ۱۹۹۳ کشور چین برداشت محصول بسیار خوبی داشت که موازنه مواد غذایی را در این کشور بهبود بخشید. طی سالهای ۹۳ / ۱۹۹۴ کشور چین ۱۴/۱ میلیون تن غلات وارد کرد (که بیش از ۷ میلیون تن آن گندم بود) و ۱۳/۴ میلیون تن غله نیز صادر کرد.

جدول شماره ۱۳: کمبود غذایی

کشور	کمبود (میلیون تن)
چین	۱۴/۰
جمهوری کره	۹/۱
جمهوری اسلامی ایران	۴/۸
مالزی	۲/۶
بنگلادش	۲/۱
فیلیپین	۱/۸
اندونزی	۱/۴

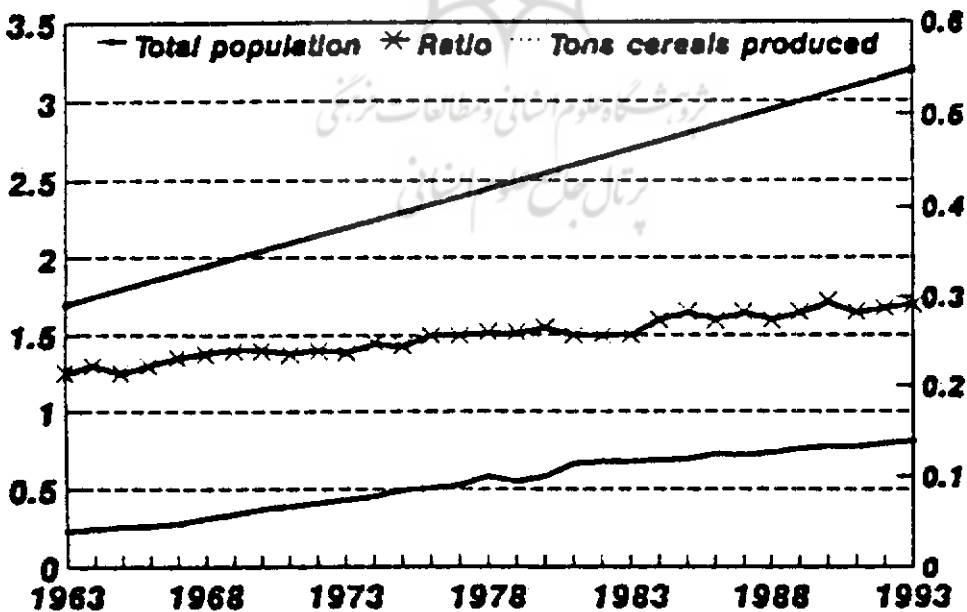
مأخذ: بانک توسعه آسیا، چشم‌انداز توسعه آسیا در سال ۱۹۹۵ و ۱۹۹۶
 (نشریه دانشگاه آکسفورد برای بانک توسعه آسیا، سال ۱۹۹۵)

مانند دیگر کشورهای در حال توسعه آسیا تولید برنج در کشور چین بیش از میزان مورد مصرف آن کشور بوده و در سال ۱۹۹۴، ۱/۵ میلیون تن صادر کرده است. سایر کشورهای دارای کمبود مواد غذایی مشخص (میانگین سالانه کمبود طی سالیهای ۸۳ - ۱۹۹۲) جمهوری کره (۹/۱ میلیون تن در سال)، جمهوری اسلامی ایران (۴/۸ میلیون تن در سال)، مالزی (۲/۶ میلیون تن در سال)، بنگلادش (۲/۱ میلیون تن در سال)، فیلیپین (۱/۸ میلیون تن در سال) و اندونزی (۱/۴ میلیون تن در سال) می‌باشد.

در کشور هند دومین مصرف‌کننده بزرگ غلات در کشورهای در حال توسعه آسیا، موازنه مواد غذایی نوسانات قابل توجهی در طی زمان (بین کمبود و مازاد) داشته است. میانگین سالانه طی سالیهای ۱۹۸۳ - ۹۲ مازادی معادل ۱/۲ میلیون تن نشان داده است. طی سالیهای ۱۹۹۳/۹۲ کشور هند به طور کامل واردکننده غلات بود و در ۱۹۹۴/۹۳ این کشور به سختی به خودکفایی رسید.

در ترازنامه مواد غذایی، دو کشور از کشورهای در حال توسعه آسیا یعنی تایلند و ویتنام مازاد قابل توجهی داشته‌اند. قسمت اعظم این مازاد مربوط به تولیدات بسیار زیاد برنج بوده است. کشور تایلند بزرگترین صادرکننده برنج در جهان می‌باشد که کل صادرات این کشور ۴/۹ میلیون تن در سال ۱۹۹۴/۹۳ بوده است مرتبه بعدی در اختیار ایالات متحد می‌باشد (۲/۷ میلیون تن در هر دو سال ۱۹۹۳ و ۱۹۹۴) ویتنام در رده سوم صادرکنندگان بزرگ برنج در جهان با کل صادرات به میزان ۱/۸ میلیون تن در ۱۹۹۴/۹۳ می‌باشد. قبل از سال ۱۹۸۹ کشور ویتنام به طور کامل واردکننده برنج بود ولی پس از خصوصی‌سازی مزارع، کشور به صادرکننده عمده برنج تبدیل شد. در سال ۱۹۸۹ صادرات خالص به خارج از کشور ویتنام به میزان ۱/۶ میلیون تن رسیده بود. طی دوره بین سالهای ۱۹۸۳ تا ۱۹۹۴ تولیدات مواد غذایی در کشورهای در حال توسعه آسیا با سرعت بیشتری نسبت به رشد جمعیت، افزایش یافت. سرانه موجودی مواد غذایی همراه با نسبت مربوطه (کل مواد غذایی تولید شده تقسیم بر کل جمعیت) در نمودار شماره ۳ نشان داده شده است.

نمودار شماره ۳: تولید غلات و جمعیت در آسیا طی سالهای ۱۹۹۳ - ۱۹۶۳

چشم‌انداز کلی اقتصاد جهان و ...

طی سالهای ۶۳ - ۱۹۹۳ تولیدات سالانه مواد غذایی به میزان ۲/۱ درصد در مقایسه با رشد سالانه جمعیت به میزان ۱/۶ درصد افزایش یافت.

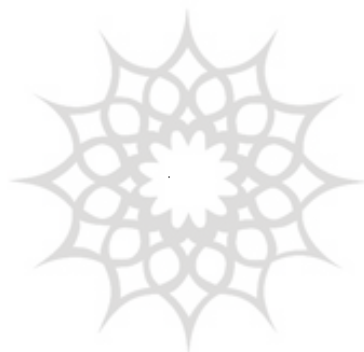
قابل توجه : افزایش تولیدات مواد غذایی طی دهه گذشته تقریباً تنها در اثر افزایش محصول در هکتار می‌باشد.

زیرا زمینهای قابل کشت طی همین دوره بسیار کم تغییر کرده است (افزایش به میزان ۱/۴ درصد) بالاترین استفاده از زمین جهت مقاصد کشاورزی (اراضی دایر) در کشور بنگلادش دیده شد که مقدار آن ۶۹/۵ درصد کل اراضی در سال ۱۹۹۲ بود (۷۰/۱ درصد در سال ۱۹۷۵) و کشور هند با ۵۷/۱ درصد (۵۶/۵ درصد در سال ۱۹۷۵) پس از آن کشور تایلند با ۳۹/۴ درصد (۳۲/۶ درصد)، پاکستان با ۲۷/۴ درصد (۲۵/۷ درصد)، فلیپین با ۳۰/۸ درصد (۲۵/۷ درصد) و کشور سری‌لانکا با ۲۹/۵ درصد (۲۹/۶ درصد) روشن است که زمینهایی که مورد استفاده زراعی قرار می‌گیرد، طی ۲۰ سال گذشته افزایش بسیار کمی داشته است. تقریباً در همه جای منطقه، سرانه اراضی دایر طی آن دوره کاهش داشته است. در این میان قزاقستان با سرانه ۲/۰۸ هکتار بالاترین سطح را داشته است.

دلایل افزایش تولید محصول در هکتار بسیار زیاد است مانند روشهای زراعی بهتر، استفاده بیشتر از نهاده‌های کشاورزی (از جمله کود) و غیره.

جدول شماره ۱۴ : استفاده زمین برای مقاصد کشاورزی

کشور	استفاده اراضی سال ۱۹۹۲	سال ۱۹۷۵
بنگلادش	۶۹/۵	۷۰/۱
هندوستان	۵۷/۱	۵۶/۵
تایلند	۳۹/۴	۳۲/۶
پاکستان	۲۷/۴	۲۵/۷
فیلیپین	۳۰/۸	۲۵/۷
سری‌لانکا	۲۹/۵	۲۹/۶

پښتونستان ښار علمي او مطالعاتي مرکز
پښتونستان ښار علمي او مطالعاتي مرکز